

ฉบับส่งสื่อมวลชน

เครื่องตัดอ้อย : หนึ่งในเครื่องมือบรรลุเป้าหมายลดสัดส่วนอ้อยไฟไหม้...เพิ่มรายได้เกษตรกรและลดปัญหาฝุ่น PM 2.5

CURRENT ISSUE

ปีที่ 26 ฉบับที่ 3174

วันที่ 23 ธันวาคม 2563

▶ ประเด็นสำคัญ

- รูปแบบการตัดอ้อยไฟไหม้เข้าโรงงานที่นิยมในไทย โดยมีสัดส่วนเฉลี่ยสูงถึงร้อยละ 65.5 ในช่วง 10 ปีการผลิตที่ผ่านมา นอกจากจะทำให้เกษตรกรถูกหักค่าอ้อย ยังเป็นการเพิ่มแหล่งกำเนิดฝุ่น PM 2.5 ในพื้นที่ ซึ่ง **ศูนย์วิจัยกสิกรไทย** เห็นว่า หากมีการส่งเสริมให้ใช้เครื่องจักรตัดอ้อยสด นอกจากช่วยลดปัญหาฝุ่นได้ระดับหนึ่ง ยังช่วยให้เกษตรกรมีผลต่างรายได้สุทธิถึงประมาณ 74,550 บาทต่อครัวเรือน เมื่อเทียบกับการตัดอ้อยไฟไหม้
- □ **ศูนย์วิจัยกสิกรไทย** เห็นว่า การสนับสนุนให้มีการตัดอ้อยสดเข้าโรงงาน จำเป็นต้องเพิ่มจำนวนเครื่องจักรที่เพียงพอต่อการตัดอ้อยสด ซึ่งปัจจุบันมีเพียงประมาณ 2,000-2,500 คัน จากที่ควรมีประมาณ 3,400-4,500 คัน จึงจะเพียงพอตัดอ้อยสดได้ทั้งหมด ประการสำคัญคือการสร้างแรงจูงใจให้เกษตรกรชาวไร่อ้อยปรับเปลี่ยนสภาพพื้นที่การปลูกเดิมที่คุ้นเคย มาสู่รูปแบบการปลูกใหม่ที่เหมาะสำหรับการนำเครื่องจักรมาใช้ ทดแทนรูปแบบการเผาไร่อ้อยก่อนตัดที่เคยนิยม
- ทั้งนี้ **ศูนย์วิจัยกสิกรไทย** มองว่า ประเด็นความท้าทายของการสนับสนุนให้เกิดการลงทุนเพิ่มรถตัดอ้อย คือราคารถตัดที่ค่อนข้างสูงถึง 8-12 ล้านบาท ดังนั้น ในเบื้องต้นหน้าที่นี้อาจจะต้องเป็นของโรงงานน้ำตาล ซึ่งเป็นผู้รับวัตถุดิบปลายน้ำที่จะเป็นผู้ลงทุน หรืออาจลงทุนร่วมกับเกษตรกรรายใหญ่ โดยภาครัฐต้องเข้ามาสนับสนุนด้านต่างๆ อาทิ เงินกู้ดอกเบี้ยต่ำ หรือมาตรการด้านภาษี รวมถึงส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาการผลิตเครื่องตัดอ้อยที่มีราคาถูกลง เพื่อให้เกษตรกรเข้าถึงได้มากขึ้น ประการสำคัญ ควรมีการส่งสัญญาณที่ชัดเจนไปถึงชาวไร่อ้อยเกี่ยวกับสัดส่วนอ้อยสดและอ้อยไฟไหม้ที่ต้องทำได้ในแต่ละปี โดยมีมาตรการบังคับที่ชัดเจนและจริงจัง ซึ่งจะช่วยลดสัดส่วนอ้อยไฟไหม้ลดลงหรือหมดไปในระยะข้างหน้า

Disclaimer

รายงานวิจัยนี้จัดทำโดยบริษัท ศูนย์วิจัยกสิกรไทย จำกัด ("KResearch") เพื่อเผยแพร่เป็นการทั่วไป โดยอาศัยแหล่งข้อมูลสาธารณะหรือข้อมูลที่เชื่อในความน่าเชื่อถือที่ปรากฏขณะจัดทำ ซึ่งอาจเปลี่ยนแปลงได้ในแต่ละช่วงเวลา ทั้งนี้ KResearch มิอาจรับรองความถูกต้อง ความน่าเชื่อถือ ความเหมาะสม ความครบถ้วนสมบูรณ์ หรือความเป็นปัจจุบันของข้อมูลดังกล่าว และไม่ได้มีวัตถุประสงค์เพื่อชี้ชวน เสนอแนะ ให้คำแนะนำ หรือจูงใจในการตัดสินใจเพื่อดำเนินการใดๆ แต่อย่างใด ดังนั้น ท่านควรศึกษาข้อมูลด้วยความระมัดระวังและใช้วิจารณญาณอย่างรอบคอบก่อนตัดสินใจใดๆ KResearch จะไม่รับผิดชอบในความเสียหายใดที่เกิดขึ้นจากการใช้ข้อมูลดังกล่าว

ข้อมูลใดๆ ที่ปรากฏในรายงานวิจัยนี้ถือเป็นทรัพย์สินของ KResearch และ/หรือบุคคลที่สาม (แล้วแต่กรณี) การนำข้อมูลดังกล่าว (ไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน) ไปใช้ต้องแสดงข้อความถึงสิทธิความเป็นเจ้าของแก่ KResearch และ/หรือบุคคลที่สาม (แล้วแต่กรณี) หรือแหล่งที่มาของข้อมูลนั้นๆ ทั้งนี้ ท่านจะไม่ทำซ้ำ ปรับปรุง ดัดแปลง แก้ไข ส่งต่อ หรือกระทำการในลักษณะใดๆ เพื่อวัตถุประสงค์ทางการค้า โดยไม่ได้รับอนุญาตล่วงหน้าเป็นลายลักษณ์อักษรจาก KResearch และ/หรือบุคคลที่สาม (แล้วแต่กรณี)

บริการทุกระดับประทับใจ

ปัญหาที่อุตสาหกรรมอ้อยและน้ำตาลของไทย ต้องเผชิญเป็นประจำทุกปีคืออ้อยไฟไหม้ ที่เกิดจากการเผาอ้อยก่อนตัดส่งเข้าโรงงาน เนื่องจากแรงงานมีความสะดวกในการตัดมากกว่าการตัดอ้อยสด ที่ยากและมีปริมาณการตัดต่อวันน้อยกว่า ขณะที่เครื่องตัดอ้อยยังมีไม่ทั่วถึง ส่งผลให้สัดส่วนการตัดอ้อยไฟไหม้ในแต่ละปีมีสูง ซึ่งกระทบต่อรายได้ของชาวไร้อ้อยทั้งทางตรงและทางอ้อม อย่างไรก็ตาม หากมีการส่งเสริมและสนับสนุนเครื่องตัดอ้อยมากขึ้น จะช่วยให้ชาวไร้อ้อยมีรายได้เพิ่มขึ้น ขณะที่โรงงานน้ำตาลได้อ้อยคุณภาพเข้ากระบวนการผลิต ประการสำคัญ ยังเป็นผลดีต่อปัญหาฝุ่น PM 2.5 ที่ลดลง

เครื่องตัดอ้อย...หนึ่งในปัจจัยเสริมเพิ่มรายได้ชาวไร้อ้อยเฉลี่ย 74,550 บาทต่อครัวเรือน

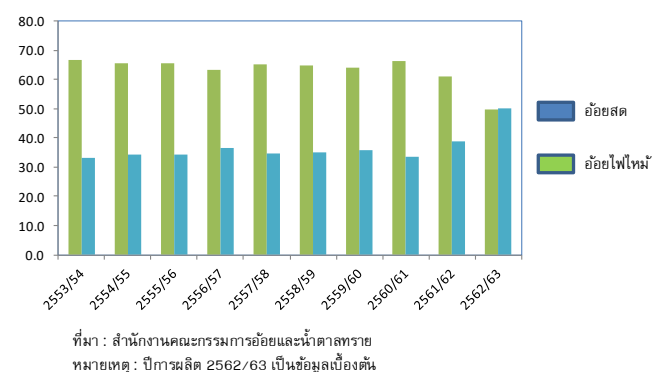
ที่ผ่านมาการตัดอ้อยเข้าโรงงานน้ำตาล จะมีรูปแบบทั้งที่ใช้แรงงานคนและการตัดด้วยเครื่องจักร โดยมีรายละเอียดคือ

1. การตัดโดยใช้แรงงานคน ซึ่งจะมีการตัดทั้งแบบอ้อยสดและการตัดแบบอ้อยไฟไหม้ อย่างไรก็ตาม เนื่องจากปัญหาการขาดแคลนแรงงานตัด ซึ่งส่วนใหญ่ต้องพึ่งพาแรงงานจากประเทศเพื่อนบ้าน ขณะที่แรงงานที่มีก็นิยมตัดอ้อยไฟไหม้เพราะสะดวกและทำได้รวดเร็วกว่าอ้อยสด ที่ต้องตัดใบออกก่อน ส่งผลให้การตัดอ้อยด้วยคน จึงอยู่ในรูปของอ้อยไฟไหม้เป็นส่วนใหญ่ ยกเว้นบางพื้นที่ซึ่งมีการรณรงค์ตัดอ้อยสด และมีแรงงานเพียงพอ รวมถึงเครื่องจักรไม่สามารถเข้าพื้นที่ได้ ซึ่งยังมีเป็นส่วนใหญ่

2. การตัดโดยใช้เครื่องจักร ซึ่งจะเป็นการตัดอ้อยสดที่ได้อ้อยที่มีคุณภาพดีกว่า รวมถึงใช้เวลาในการตัดน้อยกว่าการตัดด้วยคนมาก อีกทั้งยังมีผลพลอยได้คือใบอ้อยที่สามารถขายให้กับโรงงานน้ำตาล รวมถึงโรงไฟฟ้าชีวมวล อย่างไรก็ตาม จำนวนรถตัดอ้อยที่ยังมีไม่ทั่วถึง รวมถึงลักษณะพื้นที่หรือรูปแบบการปลูกอ้อยที่เป็นอุปสรรคต่อการนำรถตัดเข้าในพื้นที่ปลูก จึงทำให้รถตัดอ้อยไม่สามารถให้บริการในทุกพื้นที่ได้

ซึ่งจากปัจจัยดังกล่าว ส่งผลให้ ในช่วง 10 ปีการผลิตที่ผ่านมา (ปี2553/54-2562/63) การตัดอ้อยไฟไหม้ส่งเข้าโรงงานน้ำตาล มีสัดส่วนเฉลี่ยร้อยละ 63.3 ของปริมาณอ้อยเข้าโรงงานทั้งหมด ส่งผลต่อคุณภาพอ้อยจากค่าความปนเปื้อนที่สูง และหากอ้อยไฟไหม้ส่งเข้าหีบแล้ว จะกระทบต่อค่าความหวานรวมถึงน้ำหนักของอ้อยที่ลดลง ขณะเดียวกัน ชาวไร้อ้อยยังถูกหักค่าอ้อยไฟไหม้ตันละ 30 บาท เพื่อเฉลี่ยให้กับผู้ที่ตัดอ้อยสด นอกจากนี้ยังส่งผลถึงประสิทธิภาพการหีบของโรงงานน้ำตาลที่ลดลง ซึ่งกระทบทางอ้อม

สัดส่วนอ้อยไฟไหม้ปี 2562/63 ลดลง แต่อาจยังไม่สะท้อนภาพในระยะข้างหน้า ร้อยละ

Disclaimers

รายงานวิจัยนี้จัดทำโดยบริษัท ศูนย์วิจัยกสิกรรมไทย จำกัด ("KResearch") เพื่อเผยแพร่เป็นการทั่วไป โดยอาศัยแหล่งข้อมูลสาธารณะหรือข้อมูลที่เชื่อในความน่าเชื่อถือที่ปรากฏขณะจัดทำ ซึ่งอาจเปลี่ยนแปลงได้ในแต่ละช่วงเวลา ทั้งนี้ KResearch มิอาจรับรองความถูกต้อง ความน่าเชื่อถือ ความเหมาะสม ความครบถ้วนสมบูรณ์ หรือความเป็นปัจจุบันของข้อมูลดังกล่าว และไม่ได้มีวัตถุประสงค์เพื่อชี้ชวน เสนอแนะ ให้คำแนะนำ หรือจูงใจในการตัดสินใจเพื่อดำเนินการใดๆ แต่อย่างใด ดังนั้น ท่านควรศึกษาข้อมูลด้วยความระมัดระวังและใช้วิจารณญาณอย่างรอบคอบก่อนตัดสินใจใดๆ KResearch จะไม่รับผิดชอบในความเสียหายใดที่เกิดจากการใช้ข้อมูลดังกล่าว

ข้อมูลใดๆ ที่ปรากฏในรายงานวิจัยนี้เป็นทรัพย์สินของ KResearch และหรือบุคคลที่สาม (แล้วแต่กรณี) การนำข้อมูลดังกล่าว (ไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน) ไปใช้ต้องแสดงข้อความถึงสิทธิความเป็นเจ้าของแก่ KResearch และหรือบุคคลที่สาม (แล้วแต่กรณี) หรือแหล่งที่มาของข้อมูลนั้นๆ ทั้งนี้ ท่านจะไม่ทำซ้ำ ปรับปรุง ดัดแปลง แก้ไข ส่งต่อ เผยแพร่ หรือกระทำการในลักษณะใดๆ เพื่อวัตถุประสงค์ทางการค้า โดยไม่ได้รับอนุญาตล่วงหน้าเป็นลายลักษณ์อักษรจาก KResearch และหรือบุคคลที่สาม (แล้วแต่กรณี)

บริการทุกระดับประทับใจ

ไปยังรายได้ทั้งระบบ และท้ายสุดคือมีผลไปถึงส่วนแบ่งรายได้ของชาวไร่ช้อยที่น้อยกว่าที่ควรจะได้รับอีกด้วย

ศูนย์วิจัยกสิกรไทย เห็นว่า ภายใต้ปัญหาการขาดแคลนแรงงานตัดอ้อย **เครื่องตัดอ้อย** ถือเป็นเครื่องมือที่จะช่วยลดปัญหาการตัดอ้อยไฟไหม้ และช่วยเพิ่มรายได้ให้กับชาวไร่ช้อย ทั้งในส่วนของรายได้จากการจำหน่ายอ้อย และรายได้จากการจำหน่ายใบอ้อยที่เป็นผลพลอยได้ **โดยประเมินว่าผลต่างรายได้ระหว่างการตัดอ้อยไฟไหม้ด้วยคน กับการตัดอ้อยสดด้วยเครื่องจักร จะอยู่ที่เฉลี่ยประมาณ 74,550 บาทต่อครัวเรือน** ขณะเดียวกัน การตัดอ้อยสด ยังมีส่วนช่วยลดปัญหาฝุ่น PM 2.5 ในแต่ละพื้นที่อีกด้วย

เปรียบเทียบรูปแบบการตัดอ้อยไฟไหม้ด้วยแรงงานคนกับการตัดอ้อยสดด้วยเครื่องจักร

ปีการผลิต 2562/63	ตัดอ้อยไฟไหม้ด้วยแรงงานคน	ตัดอ้อยสดด้วยเครื่องตัดอ้อย
พื้นที่ปลูกอ้อยเฉลี่ยต่อราย (ไร่)	30	30
ปริมาณอ้อย (ตัน)	300	300
รายได้ (บาท)	225,000	308,550
-รายได้จากการขายอ้อย	225,000	225,000
-รายได้จากการขายใบอ้อย	-	33,150
-บวกส่วนเพิ่มอ้อยสดจากโรงงาน	-	22,500
-บวกเงินเพิ่มพิเศษจากภาครัฐ	-	27,900
ค่าใช้จ่าย (บาท)	63,000	72,000
-ค่าตัด (บาท/ตัน)	30,000	49,500
-ค่ารถคืบและคนจัดอ้อยบนรถ	24,000	-
-หักค่าอ้อยไฟไหม้	9,000	-
-ค่าใช้จ่ายเก็บใบอ้อย	-	22,500
ส่วนต่างรายได้สุทธิ (บาท)	162,000	236,550
ผลต่างรายได้สุทธิระหว่างการตัดอ้อยสดด้วยเครื่องตัดและการตัดอ้อยไฟไหม้ = 74,550 บาทต่อครัวเรือน		
ประสิทธิภาพการตัดอ้อย(ตัน/วัน)	2-3 ตันต่อคนต่อวัน	200-300 ตันต่อวัน

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการอ้อยและน้ำตาลทราย,สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร ประเมินโดยศูนย์วิจัยกสิกรไทย

หมายเหตุ : 1.ประมาณการจากฤดูกาลผลิตปี 2562/63 ซึ่งราคาอ้อยขึ้นต้นอยู่ที่ 750 บาทต่อตัน

2.ประมาณการจากพื้นที่เพาะปลูกเฉลี่ยรายละ 30 ไร่ ได้อ้อยเฉลี่ยไร่ละ 10 ตัน

3.อ้อย 1 ตัน ได้ใบอ้อย 170 กก. ขายได้กก.ละ 0.65 บาท(รับซื้อที่ไร่) ต้นทุนการรวบรวมใบอ้อยประมาณกก.ละ 0.50

บาท

Disclaimers

รายงานวิจัยนี้จัดทำโดยบริษัท ศูนย์วิจัยกสิกรไทย จำกัด ("KResearch") เพื่อเผยแพร่เป็นการทั่วไป โดยอาศัยแหล่งข้อมูลสาธารณะหรือข้อมูลที่เชื่อในความน่าเชื่อถือที่ปรากฏขณะจัดทำ ซึ่งอาจเปลี่ยนแปลงได้ในแต่ละช่วงเวลา ทั้งนี้ KResearch มิอาจรับรองความถูกต้อง ความน่าเชื่อถือ ความเหมาะสม ความครบถ้วนสมบูรณ์ หรือความเป็นปัจจุบันของข้อมูลดังกล่าว และไม่ได้มีวัตถุประสงค์เพื่อชี้ชวน เสนอแนะ ให้คำแนะนำ หรือจูงใจในการตัดสินใจเพื่อดำเนินการใดๆ แต่อย่างใด ดังนั้น ท่านควรศึกษาข้อมูลด้วยความระมัดระวังและใช้วิจารณญาณอย่างรอบคอบก่อนตัดสินใจใดๆ KResearch จะไม่รับผิดชอบในความเสียหายใดที่เกิดขึ้นจากการใช้ข้อมูลดังกล่าว

ข้อมูลใดๆ ที่ปรากฏในรายงานวิจัยนี้เป็นทรัพย์สินของ KResearch และ/หรือบุคคลที่สาม (แล้วแต่กรณี) การนำข้อมูลดังกล่าว (ไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน) ไปใช้ต้องแสดงข้อความถึงสิทธิความเป็นเจ้าของแก่ KResearch และ/หรือบุคคลที่สาม (แล้วแต่กรณี) หรือแหล่งที่มาของข้อมูลนั้นๆ ทั้งนี้ ท่านจะไม่ทำซ้ำ ปรับปรุง ดัดแปลง แก้ไข ส่งต่อ เผยแพร่ หรือกระทำการในลักษณะใดๆ เพื่อวัตถุประสงค์ทางการค้า โดยไม่ได้รับอนุญาตล่วงหน้าเป็นลายลักษณ์อักษรจาก KResearch และ/หรือบุคคลที่สาม (แล้วแต่กรณี)

บริการทุกระดับประทับใจ

การเพิ่มจำนวนเครื่องตัดอ้อยที่เพียงพอ และการปรับรูปแบบการปลูกอ้อย...ความท้าทายต่อผู้เกี่ยวข้อง

ศูนย์วิจัยกสิกรรมไทย เห็นว่า การนำเครื่องจักรตัดอ้อยมาใช้ในกระบวนการเก็บเกี่ยว แม้ว่าจะมีข้อดีหลายประการ และเริ่มมีการหันมาใช้วิธีนี้เพิ่มขึ้น อย่างไรก็ตาม การจะปรับสัดส่วนอ้อยไฟไหม้ให้หมดไปในระยะข้างหน้า ถือว่ามีความท้าทาย เนื่องจากอุปสรรคที่สำคัญ ดังนี้

- **ปริมาณรถตัดอ้อยที่ไม่เพียงพอต่อพื้นที่การปลูกอ้อย**

ปัจจุบันจำนวนรถตัดอ้อยในไทยมีประมาณ 2,000-2,500 คัน¹ ความสามารถในการตัดอ้อยรวมกันประมาณ 60-75 ล้านตันอ้อยต่อปี ดังนั้น การคำนวณหาจำนวนรถตัดอ้อยที่เหมาะสม ที่จะทำให้สามารถตัดอ้อยสดได้ทั้งหมด จึงต้องพิจารณาปัจจัยจำนวนอ้อยทั่วประเทศ ซึ่งในแต่ละปีค่อนข้างมีความแตกต่างกัน ขึ้นกับหลายปัจจัย อาทิ สภาพภูมิอากาศ ปริมาณน้ำ และแรงจูงใจทางด้านราคาอ้อยในแต่ละฤดูการผลิต

ศูนย์วิจัยกสิกรรมไทย ได้ประมาณการจำนวนเครื่องตัดอ้อยที่เหมาะสม ภายใต้สมมติฐานปริมาณอ้อยที่เกิดขึ้นในแต่ละกรณี โดยมีรายละเอียด ดังนี้

จำนวนเครื่องตัดอ้อยที่เพียงพอเพื่อให้สามารถตัดอ้อยสดได้ปริมาณทั้งหมด

สมมติฐาน	ปริมาณอ้อย (ล้านตัน)	จำนวนเครื่องตัดอ้อยที่เหมาะสม (เครื่อง)	จำนวนเครื่องตัดอ้อยในปัจจุบัน (เครื่อง)	จำนวนเครื่องตัดอ้อยที่ขาด (เครื่อง)
กรณีที่1) ปีการผลิตล่าสุด(2563/64)	70	2,333	2,000-2,500	167-233
กรณีที่2) ค่าเฉลี่ย 10 ปีการผลิต (2553/54-2562/63)	103	3,433	2,000-2,500	933-1,433
กรณีที่3) ปีการผลิตที่มีอ้อยสูงสุด (2560/61)	135	4,500	2,000-2,500	2,000-2,500

ที่มา : ข้อมูลเบื้องต้นจากสำนักงานคณะกรรมการอ้อยและน้ำตาลทราย ประเมินโดย ศูนย์วิจัยกสิกรรมไทย

หมายเหตุ : 1.ประเมินภายใต้สมมติฐานการใช้เครื่องจักรตัดอ้อยสดทั้งหมด โดยไม่ใช้แรงงานคน

2.คำนวณจากเครื่องตัดอ้อย 1 เครื่องตัดอ้อยได้ประมาณ 300 ตัน/วัน รวม 30,000 ตัน ต่อ 1 ฤดูการผลิต

¹ ข้อมูลจากสำนักงานคณะกรรมการอ้อยและน้ำตาลทรายและผู้ประกอบการ โรงงานน้ำตาล

Disclaimers

รายงานวิจัยนี้จัดทำโดยบริษัท ศูนย์วิจัยกสิกรรมไทย จำกัด ("KResearch") เพื่อเผยแพร่เป็นการทั่วไป โดยอาศัยแหล่งข้อมูลสาธารณะหรือข้อมูลที่เชื่อในความน่าเชื่อถือที่ปรากฏขณะจัดทำ ซึ่งอาจเปลี่ยนแปลงได้ในแต่ละช่วงเวลา ทั้งนี้ KResearch มิอาจรับรองความถูกต้อง ความน่าเชื่อถือ ความเหมาะสม ความครบถ้วนสมบูรณ์ หรือความเป็นปัจจุบันของข้อมูลดังกล่าว และไม่ได้มีวัตถุประสงค์เพื่อชี้ชวน เสนอแนะ ให้คำแนะนำหรือจูงใจในการตัดสินใจเพื่อดำเนินการใดๆ แต่อย่างใด ดังนั้น ท่านควรศึกษาข้อมูลด้วยความระมัดระวังและใช้วิจารณญาณอย่างรอบคอบก่อนตัดสินใจใดๆ KResearch จะไม่รับผิดชอบในความเสี่ยงใดที่เกิดขึ้นจากการใช้ข้อมูลดังกล่าว

ข้อมูลใดๆ ที่ปรากฏในรายงานวิจัยนี้ถือเป็นทรัพย์สินของ KResearch และ/หรือบุคคลที่สาม (แล้วแต่กรณี) การนำข้อมูลดังกล่าว (ไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน) ไปใช้ต้องแสดงชื่อความเป็นเจ้าของแก่ KResearch และ/หรือบุคคลที่สาม (แล้วแต่กรณี) หรือแหล่งที่มาของข้อมูลนั้นๆ ทั้งนี้ ท่านจะไม่ทำซ้ำ ปรับปรุง ดัดแปลง แก้ไข ส่งต่อ เผยแพร่ หรือกระทำการในลักษณะใดๆ เพื่อวัตถุประสงค์ทางการค้า โดยไม่ได้รับอนุญาตล่วงหน้าเป็นลายลักษณ์อักษรจาก KResearch และ/หรือบุคคลที่สาม (แล้วแต่กรณี)

- **การยอมรับราคาอ้อยไฟไหม้ที่ต่ำกว่าอ้อยสดจากปัญหาความไม่พร้อม**

เนื่องจากปัญหาการขาดแคลนแรงงานในการตัดอ้อยสด ขณะที่จำนวนเครื่องจักรในบางพื้นที่มีไม่เพียงพอ ส่งผลให้ ชาวไร้อ้อยขาดความมั่นใจว่า จะได้คิวรถตัดอ้อยสดคล้องกับคิวส่งอ้อยที่ได้รับจากโรงงานน้ำตาล ขณะเดียวกัน ภาครัฐเองยังไม่มีมาตรการเข้มงวดต่ออ้อยไฟไหม้เท่าที่ควร โดยยังคงเปิดโอกาสให้ส่งอ้อยไฟไหม้เข้าสู่โรงงานน้ำตาล และได้คิวก่อนเพื่อไม่ให้อ้อยเสื่อมคุณภาพ ประการสำคัญ ชาวไร้อ้อยจำนวนมากเป็นเกษตรกรรายย่อยที่มีพื้นที่ปลูกไม่มาก การปรับสภาพพื้นที่ปลูกให้เหมาะกับการนำเครื่องจักรตัดอ้อยเข้าในพื้นที่ มีภาระค่าใช้จ่ายส่งผลให้ที่ผ่านมา เกษตรกรชาวไร้อ้อยจำนวนมาก จึงยังคงตัดอ้อยไฟไหม้ และยอมรับราคาอ้อยที่ถูกหักตันละ 30 บาท เพื่อแลกกับความสะดวก

ศูนย์วิจัยกสิกรไทย เห็นว่า การแก้ปัญหาเพื่อลดสัดส่วนอ้อยไฟไหม้ จำเป็นต้องได้รับความร่วมมือจากทุกฝ่ายในห่วงโซ่การผลิต ทั้งชาวไร้อ้อย โรงงานน้ำตาล และภาครัฐ ที่ต้องมีเป้าหมายร่วมกันในการลดอ้อยไฟไหม้ ซึ่งเบื้องต้น อาจพิจารณาความเป็นไปได้ของการลดสัดส่วนอ้อยไฟไหม้ที่แตกต่างกันในแต่ละพื้นที่ หรือแต่ละโรงงาน รวมถึงการพิจารณาความช่วยเหลือด้านต่างๆ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามที่กำหนด ซึ่งประเด็นที่ต้องเร่งทำเป็นลำดับต้นๆ มีดังนี้

- **การสนับสนุนเพิ่มเครื่องตัดอ้อย** ซึ่งในเบื้องต้น โรงงานน้ำตาลน่าจะเป็นผู้เหมาะสมในการลงทุน เนื่องจากเครื่องตัดอ้อยมีราคาค่อนข้างสูง 8-12 ล้านบาทต่อคัน ซึ่งอาจเป็นการลงทุนเอง หรืออาจลงทุนร่วมกับเกษตรกรรายใหญ่ โดยภาครัฐอาจพิจารณาให้การสนับสนุนสินเชื่อดอกเบี้ยต่ำ หรือสิทธิพิเศษทางภาษีเพิ่มเติม จากเดิมที่ภาครัฐจะสนับสนุนสินเชื่อดอกเบี้ยต่ำให้กับเกษตรกรผู้ลงทุนเครื่องตัดอ้อยเท่านั้น ซึ่งเกษตรกรทั่วไปยังขาดศักยภาพการลงทุนในส่วนนี้ ส่งผลทำให้ที่ผ่านมา วงเงินสินเชื่อดอกเบี้ยต่ำสำหรับการซื้อเครื่องตัดอ้อยที่ตั้งไว้ 6,000 ล้านบาท ในช่วงปี 2562-2564 มีการใช้ไปประมาณ 2,400 ล้านบาท² ยังเหลืออีกประมาณ 3,600 ล้านบาท)

- **การสร้างกลไกที่เข้มงวดเพื่อให้เป็นไปตามเป้าหมายที่ตกลงร่วมกันของทุกฝ่าย** โดยนอกเหนือจากการสร้างแรงจูงใจในการลดสัดส่วนการตัดอ้อยไฟไหม้ ให้เป็นไปตามเป้าหมาย ซึ่งควรมาจากความเห็นที่ตกลงร่วมกันจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ขณะเดียวกัน อาจต้องมีการร่วมกันสร้างกลไกในการควบคุม รวมถึงมีแนวทางลงโทษที่เข้มงวดและจริงจังหากมีการฝ่าฝืนข้อตกลง ควบคู่กับการสื่อสารประชาสัมพันธ์ประเด็นต่างๆ อย่างชัดเจน อาทิ สิทธิประโยชน์ การช่วยเหลือราคาอ้อยและปัจจัยการผลิต รวมถึงการจัดคิวส่งอ้อยเข้าโรงงาน เป็นต้น

² ข้อมูลถึง ณ วันที่ 30 สิงหาคม 2563 จากมติคณะรัฐมนตรีวันที่ 10 พฤศจิกายน 2563

Disclaimers

รายงานวิจัยนี้จัดทำโดยบริษัท ศูนย์วิจัยกสิกรไทย จำกัด ("KResearch") เพื่อเผยแพร่เป็นการทั่วไป โดยอาศัยแหล่งข้อมูลสาธารณะหรือข้อมูลที่เชื่อว่ามีความน่าเชื่อถือที่ปรากฏขณะจัดทำ ซึ่งอาจเปลี่ยนแปลงได้ในแต่ละช่วงเวลา ทั้งนี้ KResearch มิอาจรับรองความถูกต้อง ความน่าเชื่อถือ ความเหมาะสม ความครบถ้วนสมบูรณ์ หรือความเป็นปัจจุบันของข้อมูลดังกล่าว และไม่ได้มีวัตถุประสงค์เพื่อชี้ชวน เสนอแนะ ให้คำแนะนำ หรือจูงใจในการตัดสินใจเพื่อดำเนินการใดๆ แต่อย่างใด ดังนั้น ท่านควรศึกษาข้อมูลด้วยความระมัดระวังและใช้วิจารณญาณอย่างรอบคอบก่อนตัดสินใจใดๆ KResearch จะไม่รับผิดชอบในความเสียหายใดที่เกิดขึ้นจากการใช้ข้อมูลดังกล่าว

ข้อมูลใดๆ ที่ปรากฏในรายงานวิจัยนี้ถือเป็นทรัพย์สินของ KResearch และ/หรือบุคคลที่สาม (แล้วแต่กรณี) การนำข้อมูลดังกล่าว (ไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน) ไปใช้ต้องแสดงชื่อความถึงสิทธิความเป็นเจ้าของแก่ KResearch และ/หรือบุคคลที่สาม (แล้วแต่กรณี) หรือแหล่งที่มาของข้อมูลนั้นๆ ทั้งนี้ ท่านจะไม่ทำซ้ำ ปรับปรุง ดัดแปลง แก้ไข ส่งต่อ เผยแพร่ หรือกระทำการในลักษณะใดๆ เพื่อวัตถุประสงค์ในทางการค้า โดยไม่ได้รับอนุญาตล่วงหน้าเป็นลายลักษณ์อักษรจาก KResearch และ/หรือบุคคลที่สาม (แล้วแต่กรณี)

มาตรการสนับสนุนการตัดอ้อยสดเข้าโรงงาน

มติคณะรัฐมนตรี	รายละเอียด
วันที่ 11 มิถุนายน 2562	<ul style="list-style-type: none"> สนับสนุนเงินกู้ดอกเบี้ยต่ำปี 2562-2564 วงเงินรวม 6,000 ล้านบาท(ปีละ 2,000 ล้านบาท) เพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพการผลิตอ้อยอากิ การพัฒนาแหล่งน้ำ การซื้อเครื่องจักรการเกษตร ผู้ที่มีสิทธิกู้ได้แก่ เกษตรกร กลุ่มเกษตรกร สหกรณ์ สถาบันชาวไร่อ้อย วงเงินกู้รายละไม่เกิน 8-15 ล้านบาทขึ้นกับรถใหม่หรือเก่าและขนาดของรถ ระยะเวลาการชำระคืนเงินกู้รถตัดอ้อย 6 ปี อัตราดอกเบี้ยร้อยละ 2
วันที่ 21 เมษายน 2563	<ul style="list-style-type: none"> เงินช่วยเหลือชาวไร่อ้อยเฉพาะที่ตัดอ้อยสดเข้าโรงงานปีการผลิต 2562/63 ไม่เกินตันละ 93 บาท รวมวงเงิน 3,500 ล้านบาท
วันที่ 10 พฤศจิกายน 2563	<ul style="list-style-type: none"> ขยายเวลาชำระเงินกู้เครื่องจักรการเกษตรจากเดิม 6 ปีเป็น 8 ปี พักชำระหนี้เงินต้นและดอกเบี้ยจากโครงการสินเชื่อปี 2562-2564 ออกไป 1 ปี

ที่มา : สรุปจากมติคณะรัฐมนตรี : สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี
 หมายเหตุ : รวบรวมโดย ศูนย์วิจัยกสิกรรมไทย

กล่าวโดยสรุป การทำให้สัดส่วนอ้อยไฟไหม้หมดไปในอุตสาหกรรมอ้อยและน้ำตาลของไทย อาจจำเป็นต้องใช้เวลา เพื่อสร้างสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม สำหรับการนำเครื่องตัดอ้อยมาใช้ ซึ่งจำเป็นต้องได้รับการสนับสนุนจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับห่วงโซ่การผลิต โดยเฉพาะการวิจัยและพัฒนาเครื่องจักรตัดอ้อยที่มีราคาไม่สูง เพื่อให้เกษตรกรสามารถเข้าถึงได้มากขึ้น ขณะเดียวกัน ควรมีการหาตลาดรองรับไปอ้อยที่คาดว่าจะเกิดจากการตัดอ้อยสดที่สูง เพื่อสร้างความเชื่อมั่นว่าผลผลิตไปอ้อยที่ได้ทั้งหมด จะมีแหล่งรับซื้อที่เพียงพอ โดยเฉพาะการสนับสนุนโรงไฟฟ้าชีวมวลที่เป็นแหล่งรับซื้อสำคัญ ประการสำคัญ ต้องผลักดันให้เกษตรกรชาวไร่อ้อยที่เป็นต้นทางหันมาลงทุนปรับปรุงพื้นที่และรูปแบบการปลูกอ้อยของตนเอง เพื่ออำนวยความสะดวกให้เครื่องตัดอ้อย โดยต้องสร้างความมั่นใจว่าการตัดอ้อยสดจะเกิดประโยชน์และสร้างความยั่งยืนด้านรายได้ในระยะยาว ขณะที่ภาครัฐเองก็สามารถลดเงินอุดหนุนที่ช่วยเหลือในแต่ละปีลง รวมถึงได้ช่วยลดปัญหาฝุ่นละออง PM 2.5 ลงได้อีกทางหนึ่ง

Disclaimers

รายงานวิจัยนี้จัดทำโดยบริษัท ศูนย์วิจัยกสิกรรมไทย จำกัด ("KResearch") เพื่อเผยแพร่เป็นการทั่วไป โดยอาศัยแหล่งข้อมูลสาธารณะหรือข้อมูลที่เชื่อในความน่าเชื่อถือที่ปรากฏขณะจัดทำ ซึ่งอาจเปลี่ยนแปลงได้ในแต่ละช่วงเวลา ทั้งนี้ KResearch มิอาจรับรองความถูกต้อง ความน่าเชื่อถือ ความเหมาะสม ความครบถ้วนสมบูรณ์ หรือความเป็นปัจจุบันของข้อมูลดังกล่าว และไม่ได้รับผิดชอบใดๆ เพื่อชี้ชวน เสนอแนะ ให้คำแนะนำหรือมุ่งใจในการตัดสินใจเพื่อดำเนินการใดๆ แต่อย่างใด ดังนั้น ท่านควรศึกษาข้อมูลด้วยความระมัดระวังและใช้วิจารณญาณอย่างรอบคอบก่อนตัดสินใจใดๆ KResearch จะไม่รับผิดชอบในความเสียหายใดที่เกิดขึ้นจากการใช้ข้อมูลดังกล่าว

ข้อมูลใดๆ ที่ปรากฏในรายงานวิจัยนี้เป็นทรัพย์สินของ KResearch และหรือบุคคลที่สาม (แล้วแต่กรณี) การนำข้อมูลดังกล่าว (ไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน) ไปใช้ต้องแสดงข้อความถึงสิทธิความเป็นเจ้าของแก่ KResearch และหรือบุคคลที่สาม (แล้วแต่กรณี) หรือแหล่งที่มาของข้อมูลนั้นๆ ทั้งนี้ ท่านจะไม่ทำซ้ำ ปรับปรุง ดัดแปลง แก้ไข ส่งต่อ เผยแพร่ หรือกระทำการในลักษณะใดๆ เพื่อวัตถุประสงค์ทางการค้า โดยไม่ได้รับอนุญาตล่วงหน้าเป็นลายลักษณ์อักษรจาก KResearch และหรือบุคคลที่สาม (แล้วแต่กรณี)